

Inventarisatie naleefniveau rookvrije horeca najaar 2009

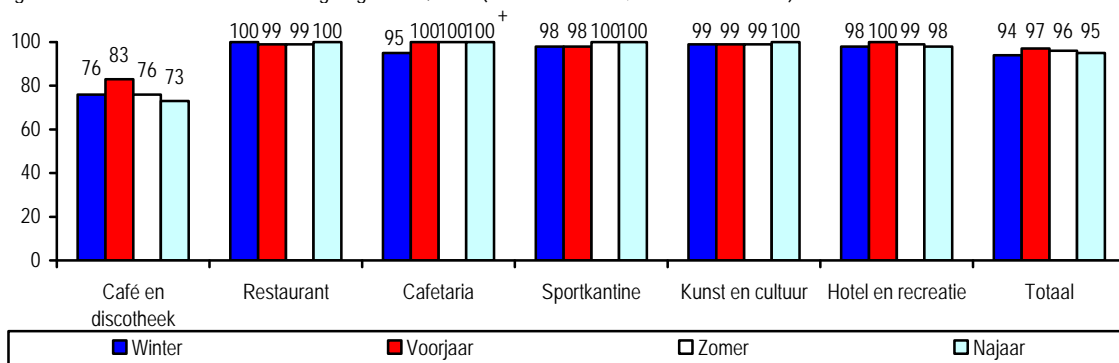
Per 1 juli 2008 is binnen de horeca, sport- en kunst- en cultuursector het rookverbod ingevoerd. De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) wil graag meer inzicht in het actuele naleefniveau binnen de verschillende horecalocaties. De VWA heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL opdracht gegeven periodiek een inventarisatie uit te voeren van dit naleefniveau.

Om inzicht te krijgen in het naleefniveau van de regels voor de rookvrije horeca worden in 25 gemeenten circa 600 horecagelegenheden bezocht. Het gaat om een representatieve steekproef waarbij rekening is gehouden met: de spreiding over Nederland; het aantal inwoners per provincie; en de gemeentegrootte. Per gemeente zijn de volgende zes horecacategorieën bezocht: café en discotheek; restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum); hotel en recreatie. Tijdens het bezoek is geobserveerd of er aanwijzingen zijn dat binnen de gelegenheid wordt gerookt en welke rookvoorzieningen er worden aangeboden. De eerste meting heeft plaatsgevonden eind 2008-begin 2009 (winter). In maart 2009 (voorjaar), juni 2009 (zomer) en september 2009 (najaar) zijn wederom 600 horecagelegenheden bezocht en geobserveerd.

1. Invoering rookvrije horeca

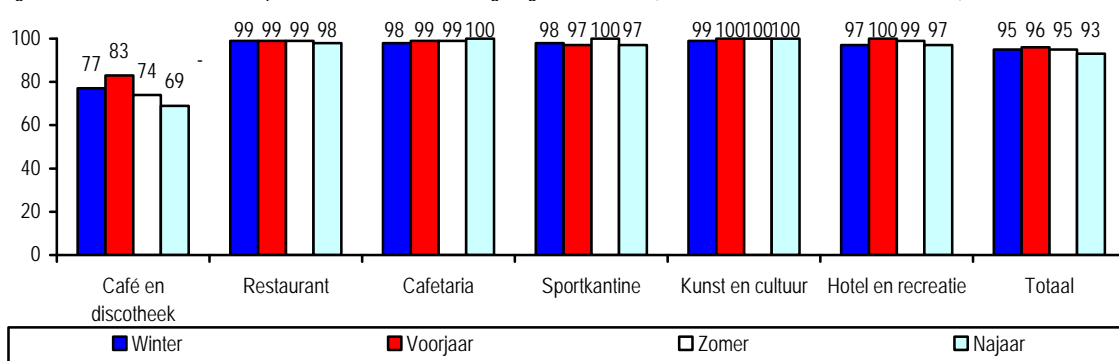
Tijdens de observaties is gekeken of er wordt gerookt en of er asbakken op de tafels of op de bar staan. Bij het overgrote deel van de horecagelegenheden (94% - 97%) wordt er op moment van de observaties niet gerookt (figuur 1) en staan er geen asbakken (93% - 96%) (figuur 2). Tussen de vier metingen doen zich weinig veranderingen voor. Bij de cafés en discotheken lijken de percentages voor wat betreft het roken op moment van observatie, na een daling weer iets te stijgen; deze veranderingen zijn echter niet significant. De aanwezigheid van asbakken is in het najaar wel significant toegenomen ten opzichte van het voorjaar.

Figuur 1 Geen rokers naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-101; totaal N=599-603)

+ significant verschil tussen winter en najaar

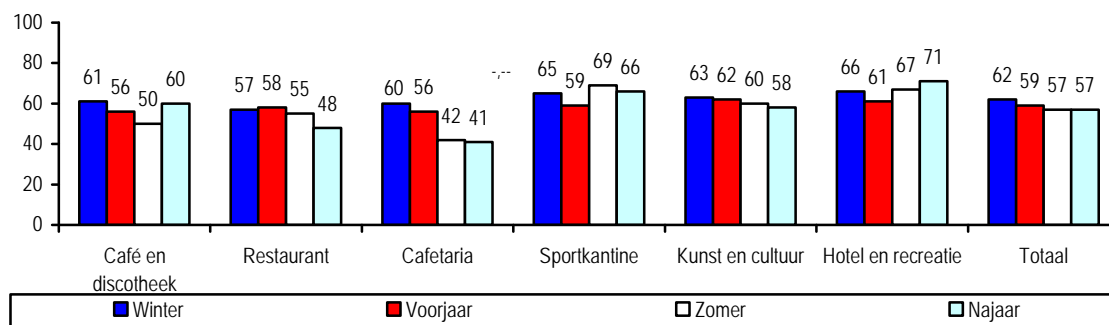
Figuur 2 Geen asbakken op de tafels/bar naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-101; totaal N=599-603)

- significant verschil tussen voorjaar en najaar

In de vier metingen is tevens gekeken of het rookverbod wordt aangeduid. Het aanduiden is niet verplicht, maar is wel één van de maatregelen die bijdraagt tot een goed rookbeleid. Bij ongeveer drie vijfde (57% - 62%) van alle horecagelegenheden is een aanduiding van het rookverbod aangebracht (figuur 3). De cafetaria's hebben steeds minder vaak een aanduiding; in de laatste twee metingen heeft respectievelijk 41% en 42% een aanduiding, terwijl dit in de eerste twee metingen met 60% respectievelijk 56% significant hoger lag.

Figuur 3 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-101; totaal N=599-603)

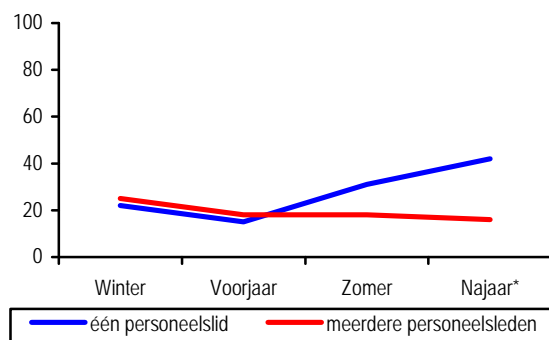

- significant verschil tussen winter en najaar
- significant verschil tussen voorjaar en najaar

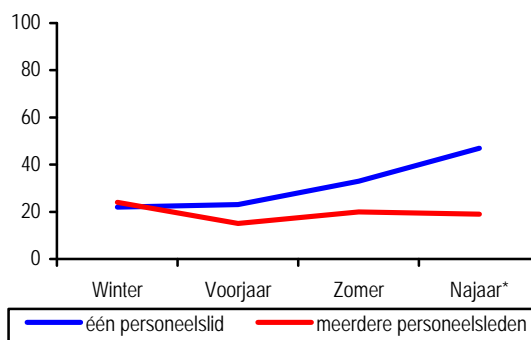
2. Invoering rookvrije horeca in cafés

Uit de figuren 1 en 2 blijkt dat het percentage cafés waar wordt gerookt en waar asbakken op tafel staan hoger ligt ten opzichte van de overige gelegenheden. Wanneer onderscheid wordt gemaakt naar het aantal aanwezige personeelsleden blijkt dat met name de cafés waar op moment van observatie één persoon aan het werk is, het roken en de asbakken op tafel in het najaar significant zijn toegenomen ten opzichte van de winter en het voorjaar, terwijl dit in gelegenheden waar meerdere personen aan het werk zijn ongeveer gelijk is gebleven (figuur 4 en 5). In het najaar is er sprake van een significant verschil tussen gelegenheden met één personeelslid en gelegenheden met meerdere personeelsleden, terwijl hiervan in het voorjaar geen sprake was.

Figuur 4 Ontwikkeling rokers in cafés/discotheken/zalen-centra naar aanwezige personeelsleden, in % van gelegenheden (n=100)

Figuur 5 Ontwikkeling in asbakken op tafel in cafés/discotheken/zalencentra naar aanwezige personeelsleden, in % van gelegenheden (n=100)

* Significant verschil tussen gelegenheden met één personeelslid aanwezig en gelegenheden met meerdere personeelsleden aanwezig

Een mogelijke verklaring voor dit verschil zijn de uitspraken van de gerechtshoven Den Bosch en Leeuwarden. Hierin wordt aangegeven dat het rookverbod niet kan worden opgelegd aan horecabedrijven zonder personeel. Aangezien het in deze inventarisaties om observaties gaat is niet bekend of alle zaken waarin één persoon werkzaam was op moment van observatie ook horecabedrijven waren zonder personeel of dat dit een personeelslid was die alleen in de zaak stond.

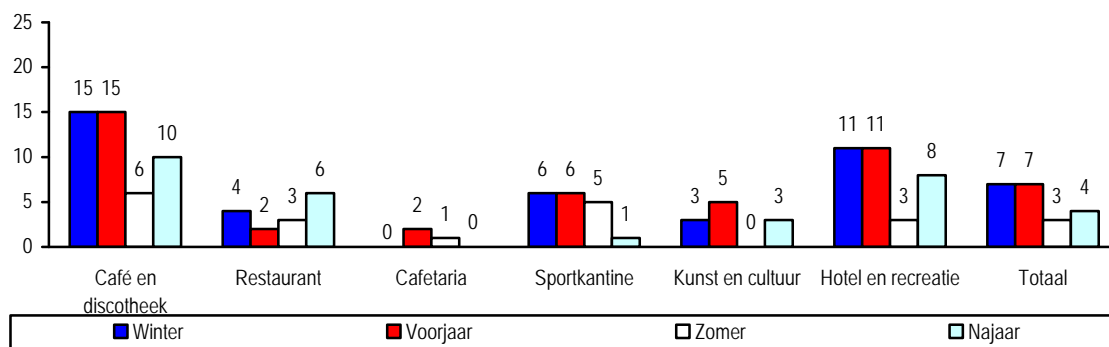
3. Rookvoorzieningen

In alle metingen is tevens gekeken naar de aanwezigheid van rookruimtes (binnen) en overige rookvoorzieningen (buiten).

Rookruimtes

Het deel van de horecagelegenheden met een rookruimte is gedaald van 7% in de winter en het voorjaar naar 3% en 4% in de zomer (daling significant) en het najaar (daling niet significant) (figuur 6). Het zijn met name cafés en hotels die een aparte rookruimte hebben.

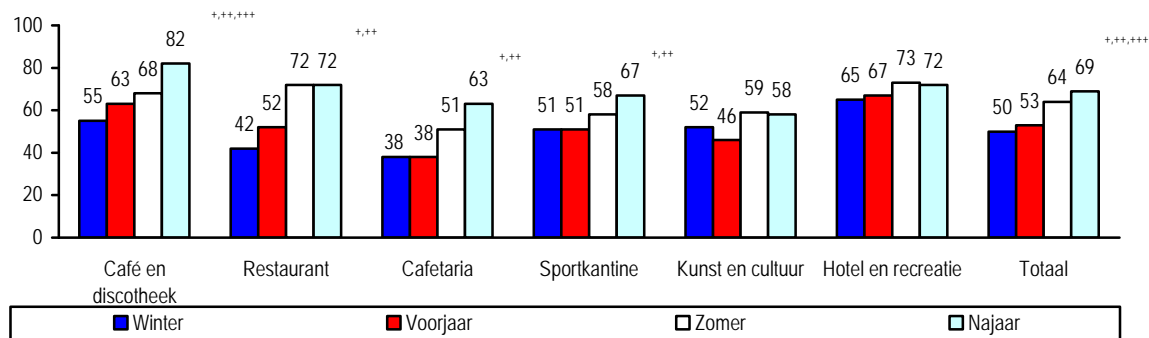
Figuur 6 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte naar soort gelegenheid (soort: n=37-73; totaal N=313-380)

Overige rookvoorzieningen

Het percentage horecagelegenheden dat buiten een voorziening heeft om te roken is gestegen van 50% in de winter en 53% in het voorjaar naar 64% in de zomer en 69% in het najaar (figuur 7). Deze stijging doet zich met name voor bij cafés en discotheeken, restaurants, cafetaria's en sportkantines. Wanneer wordt gekeken naar het soort voorziening buiten blijkt dat met name sprake is van een toename in het percentage gelegenheden met een regulier terras (van 34% naar 57%). Een mogelijke verklaring voor deze toename is de periode waarin de observaties zijn uitgevoerd. In de (na)zomer hebben meer gelegenheden een terras dan in de winter. Het percentage horecagelegenheden met staande asbakken is overigens gedaald van 45% naar 31%.

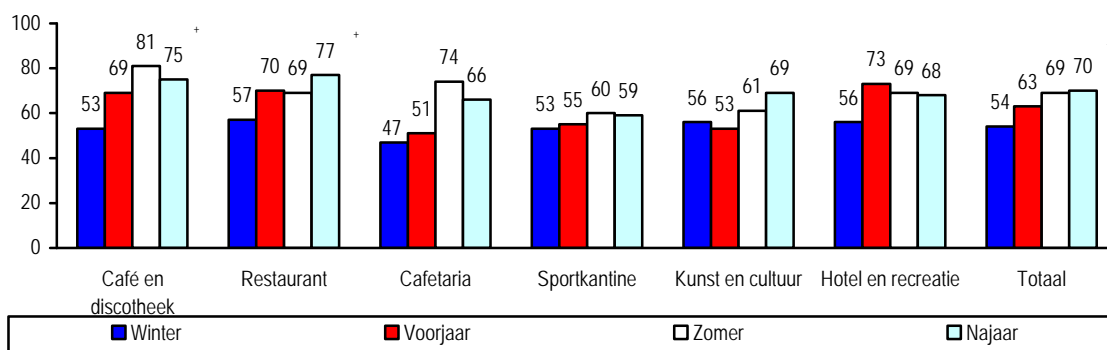
Figuur 7 Percentage horecagelegenheden met een rookvoorziening naar soort gelegenheid (soort: n=98-103; totaal N=598-603)

- + significant verschil tussen winter en najaar
- ++ significant verschil tussen voorjaar en najaar
- +++ significant verschil tussen zomer en najaar

Het percentage horecagelegenheden met een overdekte rookvoorziening buiten (waaronder parasols, luifel/afdakje, partytent) is gestegen van 54% in de winter naar 70% in het najaar (figuur 8). Deze stijging doet zich met name voor bij cafés, discotheeken en restaurants en in mindere mate bij cafetaria's en hotel en recreatie. Ook hier geldt weer dat het jaargetijde waarin de observaties zijn uitgevoerd hierbij een rol kan spelen.

Figuur 8 Percentage horecagelegenheden waarbij de rookvoorziening buiten overdekt is naar soort gelegenheid (soort: n=37-82; totaal N=309-414)

+ significant verschil tussen winter en najaar

Tijdens de metingen is bij ongeveer een tiende (9% - 12%) van de horecagelegenheden de rookvoorziening buiten verwarmd (figuur 9). Het zijn met name de cafés en discotheken, restaurants en hotels waarbij de rookvoorziening buiten verwarmd is, terwijl bijna geen enkele cafeteria, sportkantine of instelling voor kunst en cultuur bij de rookvoorziening buiten een verwarming geplaast heeft.

Figuur 9 Percentage horecagelegenheden waarbij de rookvoorziening buiten verwarmd is naar soort gelegenheid (soort: n=37-82; totaal N=313-414)

